

УДК 657.336

Зоря О.П.¹, Саєнко М.А.²

¹ канд. екон. наук, доц. ЗНТУ

² студ. гр. ФЕУ-613м ЗНТУ

МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ВІДОБРАЖЕННЯ КРЕДИТНИХ ОПЕРАЦІЙ В БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ БАНКІВ

Стаття 2 Закону «Про банки і банківську діяльність» визначає банківський кредит як будь-яке зобов'язання банку надати певну суму грошей, будь-яку гарантію, будь-яке зобов'язання придбати право вимоги боргу, будь-яке продовження строку погашення боргу, яке надано в обмін на зобов'язання боржника щодо повернення заборгованої суми, а також на зобов'язання на сплату процентів та інших зборів з такої суми [1].

Порядок відображення в бухгалтерському обліку типових кредитних операцій кредитів, що оцінюються за амортизованою собівартістю, гарантій, авалів та формування і використання резервів під кредитні ризики в банках України визначає Інструкція з бухгалтерського обліку операцій із фінансовими інструментами в банках України [2].

Банк здійснює кредитні операції відповідно до вимог законодавства України відображає в бухгалтерському обліку за відповідними рахунками Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України, залежно від категорії контрагентів, виду кредиту і строків їх використання [4].

Банк відображає в бухгалтерському обліку операції з надання кредиту та отримання кредиту на міжбанківському ринку як операції з похідними фінансовими інструментами, якщо такі операції здійснюються: у різних валютах; з одним і тим самим контрагентом і пов'язані з одним і тим самим ризиком; одночасно і не можуть виконуватися окремо; з однаковим терміном погашення. Банк оцінює надані (отримані) кредити під час первісного визнання за справедливою вартістю, уключаючи витрати на операцію та інші платежі, що пов'язані з ініціюванням кредитів.

Банк визнає процентний дохід за борговими фінансовими інструментами, що оцінюються за справедливою вартістю з визнанням переоцінки через прибутки/збитки, та дивідендний дохід за інструментами капіталу окремо або в складі суми переоцінки до справедливої вартості відповідно до облікової політики.

Банк не здійснює нарахування процентів та амортизацію дисконту або премії, якщо процентний дохід за борговими фінансовими інструментами, що обліковуються за справедливою вартістю через прибутки/збитки, визнається у складі переоцінки.

Банк здійснює облік кредитних операцій в іноземній валюті та банківських металах, а також нарахування доходів та формування резервів

аналогічно до порядку обліку кредитних операцій у національній валюті. Банк відображає в бухгалтерському обліку курсові різниці від переоцінки суми кредиту, а також нарахованих за ними процентів та сформованих резервів в іноземній валюті та банківських металах у зв'язку зі зміною офіційного курсу гривні до іноземних валют за рахунком 6204 «Результат від переоцінки іноземної валюти та банківських металів» [3].

Надані банком клієнтам кредити в національній та іноземній валюті обліковуються на рахунках другого класу «Операції з клієнтами», таких розділів Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України: розділ 20 «Кредити, що надані суб'єктам господарювання, які обліковуються за амортизованою собівартістю»; розділ 21 «Кредити, що надані органам державної влади та органам місцевого самоврядування, які обліковуються за амортизованою собівартістю»; розділ 22 «Кредити, що надані фізичним особам, які обліковуються за амортизованою собівартістю»; розділ 23 «Кредити, що надані суб'єктам господарювання, органам державної влади та органам місцевого самоврядування, які обліковуються за справедливою вартістю»; розділ 24 «Кредити, що надані фізичним особам, які обліковуються за справедливою вартістю» [4].

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України «Про банки і банківську діяльність». № 2121-III від 07.12.2000 (Редакція станом на 01.04.2018) [Електронний ресурс]. – Режим доступу :<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>.

2. Інструкція з бухгалтерського обліку операцій із фінансовими інструментами в банках України: Постанова Правління НБУ № 14 від 21.02.2018 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0014500-18>.

3. Правила бухгалтерського обліку доходів і витрат банків України: Постанова Правління НБУ № 17 від 27.02.2018[Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/go/v0316500-9711>.

4. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України: Постанова Правління Національного банку України № 89 від 11.09.2017(від 03.04.2018 № 60-0005/59146) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/PB17131.html.